

Kasvigeenivarasopimus

International Treaty on Plant Genetic
Resources
for Food and Agriculture
IT-PGRFA
FAO

Tuula Pehu, MMM
12.12.2019, BTNK

Kansainvälinen kehitys

- 1960-luvulla heräsi kansainvälinen huoli viljelykasvien ja kotieläinrotujen geenivarojen hupenemisesta
- 1965 FAO:n sisäinen yksikkö edistämään viljelykasvien geenivarojen talteenottoa

Maatalouden kasvigeenivarat

- 1971 CGIAR-keskukset (Consultative Group on International Agricultural Research): 16 kansainvälistä maatalouden tutkimuskeskusta ja geenipankkia
- FAO: 1983 The Commission on Plant Genetic Resources ja International Undertaking

Kasvigeenivarasopimus IT-PGRFA

- astunut voimaan vuonna 29.6.2004
- 146 osapuolta
- sovellusala: maatalouden kasvigeenivarat
- tavoitteet: maatalouden kasvigeenivarojen suojelu, kestävä käyttö ja niiden käytöstä saatavien hyötyjen oikeudenmukainen jako
- varmistaa maatalouden ja ravitsemuksen kannalta tärkeiden kasvigeenivarojen jatkuva saatavuus kasvinjalostuksen ja tutkimuksen tarpeisiin
- täydentää biodiversiteettisopimusta (CBD)

Sopimuksen tavoitteet

- CBD suvereeni oikeus omiin geenivaroihinsa – kahdenväliset sopimukset
- ITPGRFA ihmiskunnan yhteistä omaisuutta, ruokaturva - monenvälinen hyötyjen jako
- DSI:n hyötyjen jako noudattaa samaa mallia?

Monenvälinen järjestelmä

- sopimuksen ytimen muodostaa monenvälinen järjestelmä, joka käsittää 64 viljelykasvia
- kattaa kaikki julkisessa omistuksessa olevat geenivarat
- geenivarat ovat vapaasti saatavissa tutkimus-, jalostus- ja opetustarkoituksiin
- materiaalin siirtosopimus (SMTA)
- geenivarojen kaupallisesta hyödyntämisestä saadut edut jaetaan järjestelmän puitteissa
- kehitysmaiden tarpeet etusijalla

Rahoitusstrategia

- rahoituksen hankinta sopimuksen mukaisesti aktiviteetteihin sopimusosapuolilta ja laajasti muista rahoituslähteistä
- Benefit Sharing –rahasto
- rahoituksen myöntäminen tutkimus- ja kehityshankkeisiin

Hallinto

- hallintoneuvosto:
korkein päättävä elin
koostuu sopimusosapuolien edustajista
vastaa kaikesta sopimuksen
täytäntöönpanoon liittyvistä asioista
- byroo: hallintoneuvoston puheenjohtaja ja
varapuheenjohtajat
- sihteeristö

Tiedon saatavuus

- ei-rahallinen hyötyjen jaon muoto
- lähtökohtana avoin tiedonvaihto
- välineenä Global Information System (GLIS)
- portaali, jonka kautta laaja pääsy kasvigeenivaroja koskevaan tietoon
- kaikki ei-luottamuksellinen kasvigeenivaroja koskeva tieto
- suhde sekvenssi-informaatioon keskustelussa, ei päätöksiä

DSI

GB7: ensimmäistä kertaa asialistalla

- Afrikan Unioni aloitteentekijä
- kytkentä CBD:n DSI-prosessiin
- aiheesta keskusteltiin
- aihe päätettiin nostaa GB8:n asialistalle

DSI

GB8: monenvälisen järjestelmän kehittäminen:

- liitteen 1:n laajennus kattamaan kaikki PGRFA
- hyötyjenjakorahaston maksutasojen päivitys
- tilausjärjestelmä (subscription system) geenivarojen vaihtoon - SMTA
- DSI:n kytkentä SMTA:een: kytkentä myös hyötyjen jakoon
- EU:n kanta: DSI ei kuulu hyötyjen jaon piiriin

DSI

- esitystä ei hyväksytty, DSI kynnyskysymys
- monenvälisen järjestelmän uudistus päätettiin lopettaa toistaiseksi
- jatkossa sopimuksen sihteeristö seuraa DSI-aiheen käsittelyä CBD- ja muilla relevanteilla foorumeilla

